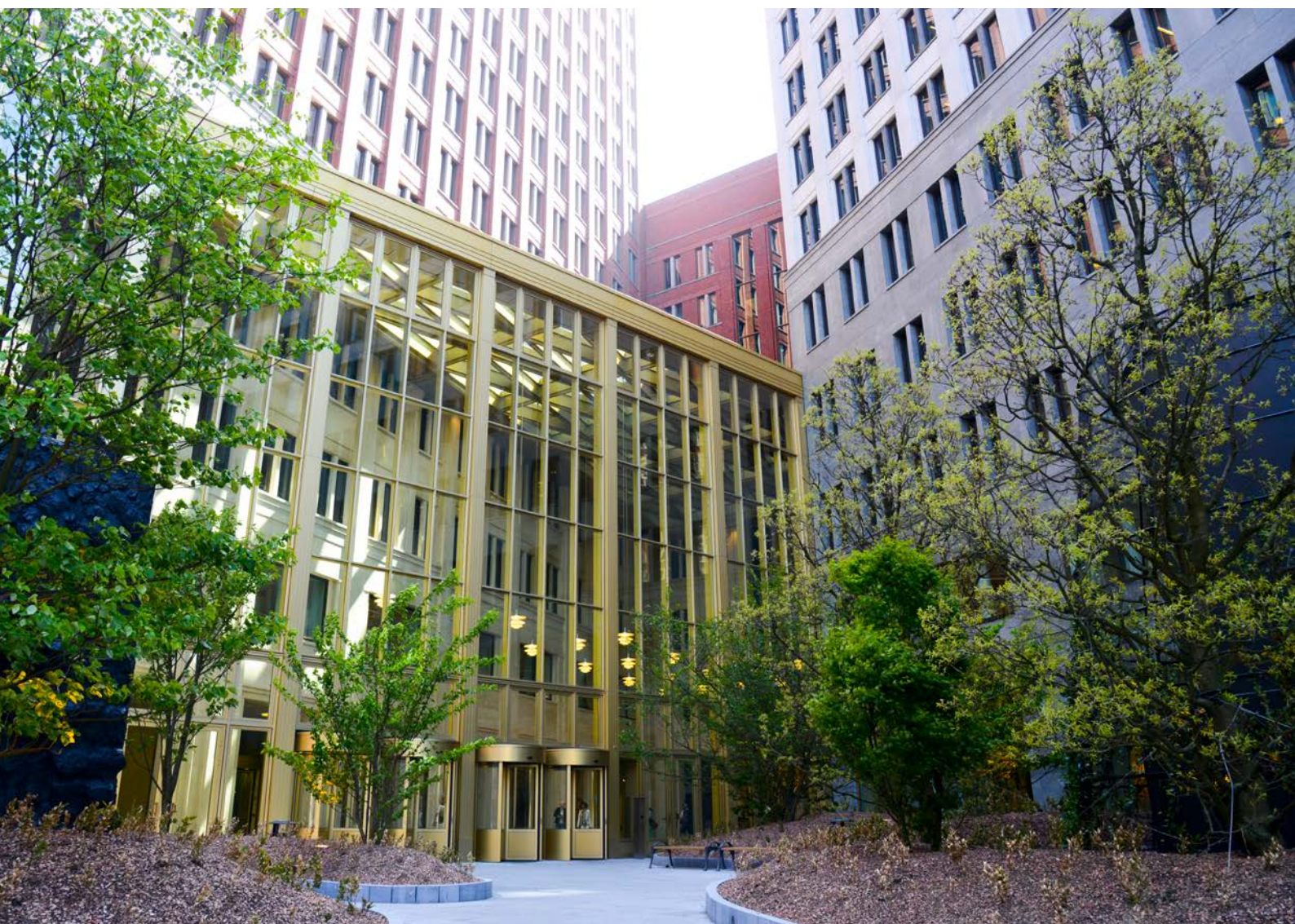

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Actieplan maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen 2024-2025

De tijd van praten over duurzaamheid is voorbij, het is tijd voor concrete actie!

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Afbakening	3
2	Inkoop Impact	4
2.1	Factoren die bijdragen aan de duurzaamheidsambities	5
3	Thema's	6
4	Ambities en Acties	7
4.1	Ambities 2024-2025	7
4.2	Ambities 2026-2027	8

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) zorgt voor de rechtsstaat in Nederland, zodat mensen in vrijheid kunnen samenleven, ongeacht hun levensstijl of opvatting. JenV werkt continu aan een veiligere en rechtvaardigere samenleving door mensen rechtsbescherming te geven en waar nodig in te grijpen in hun leven.

De invloed die het ministerie op haar omgeving heeft, beperkt zich niet tot de uitvoering van haar wettelijke taak. Ook de wijze waarop het ministerie haar bedrijfsvoering heeft ingericht, heeft invloed. Duurzame bedrijfsvoering, waaronder duurzame en strategische inkoop, is er in dat kader op gericht om positieve invloeden van de bedrijfsvoering te vergroten en negatieve invloeden te beperken.

De maatschappelijke opgaven waar Nederland voor gesteld staat, verlangen dat de bedrijfsvoering steeds verder verduurzaamt en dat de overheid haar inkoopkracht gericht inzet op bepaalde specifieke beleidsdoelstellingen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid is zich hiervan bewust. Als teken van de blijvende bijdrage die zij levert aan het realiseren van deze maatschappelijke opgaven en de kansen die het daarbij ziet om haar inkoopkracht doelbewust in te zetten, heeft ook de Minister van JenV zich gecommitteerd aan het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (Manifest MVOI). Dit actieplan MVOI beschrijft op hoofdlijnen de strategie en inkoopambities van JenV.

1.2 Afbakening

Dit actieplan MVOI sluit aan bij de acties die door het Programma Verduurzaming JenV zijn uitgezet, met het oog op de verduurzaming van de JenV organisaties en de bedrijfsvoering. Het actieplan richt zich enerzijds op de verduurzaming van inkoop en anderzijds op het helpen realiseren van het [Klimaatplan](#) (2020) en de [Rijksinkoopstrategie](#) (2019).

Het actieplan heeft betrekking op het bestuursdepartement en de taakorganisaties, met uitzondering van zelfstandige bestuursorganen en de sui generis organisaties.

2 Inkoop Impact

Om de aanpak van MVOI te verbeteren wordt binnen de Rijksoverheid ingezet op goed opdrachtgeverschap en een verplichting tot toepassen van de MVOI-criteria. Het ministerie van JenV richt zich op haar eigen invloedssfeer. Dit zijn aanbestedingen en de inkoopcategorieën die uitgevoerd worden door of belegd zijn bij JenV:

- Uitzendkrachten en arbeidsparticipanten;
- Beveiliging en BHV;
- Gerechtsdeurwaarders;
- Software;
- Tolk- en vertaaldiensten.

Om binnen de inkoop van JenV de MVOI-doelstellingen te kunnen realiseren, wordt gestart met inkooptrajecten waar JenV de meeste invloed op heeft. Op strategisch niveau betreft het dan de eigen JenV-categorieën. De JenV-categoriemanager stelt hiervoor zelf het categorieplan op en de afdeling Strategische Inkoop kan monitoren en toezicht houden op een afdoende MVOI-paragraaf in dat plan. Op tactisch niveau betreft dit contracten die voor JenV zelf worden aanbesteed. Door eisen te stellen bij de aanbestedingen van JenV speelt de opdrachtgever een grote rol in het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen.

2.1 Factoren die bijdragen aan de duurzaamheidsambities

- **Duurzaam opdrachtgeverschap;** In het besturingsmodel is de rol van opdrachtgever benoemd. In dit actieplan wordt de Opdrachtgever Duurzaamheid geïntroduceerd. De Opdrachtgever Duurzaamheid ontzorgt de dienst of agentschap binnen JenV op MVOI en is verantwoordelijk, om binnen het inkoopstelsel van JenV, de maatschappelijke inkoopdoelen te realiseren. Dit resulteert in de benoeming van één duurzame opdrachtgever bij JenV.
- **Minder vrijblijvendheid.** Door te veel vrijblijvendheid ontstaat onvoldoende kracht en consistentie in de overheidsvraag en kan de markt niet veranderen.
- **Versterken samenwerking met leveranciers;** Door ook na het contracteren met leveranciers het gesprek te voeren over verdere verduurzaming van de producten en diensten. Doel is hen te stimuleren tot verdere verduurzaming. De Manifesten MVOI voor de overheid en de markt worden hierbij als uitgangspunt genomen. Daarmee anticipeert JenV op de komst van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)¹. Er wordt gewerkt aan een eis waarmee geborgd wordt dat alle leveranciers op dezelfde doelen rapporteren.
- **Versterking van voortgangsbewaking** door data en effectbewaking. Als resultaat wordt door JenV een jaarverslag duurzaamheid JenV opgesteld.
- **Integrale aanpak van MVOI.** Bij inkoop komen alle thema's in het ideale geval bij elkaar in één afweging. De Opdrachtgever Duurzaamheid, de Behoeftesteller en de Inkoper bepalen samen (op basis van beleidsambities, kaders en mogelijkheden) welke thema's relevant zijn voor hun specifieke inkoop en hoe zwaar deze dan moeten meewegen.
- **Onderzoek naar milieu-impact.** Pianoo.nl ondersteunt Inkoopers met de MVI-criteriatool om in aanbestedingsprocedures de juiste eisen en criteria op te nemen (zie bijlage). Ondanks dat deze tool over een uitgebreid spectrum beschikt, koopt JenV ook hele specifieke producten en diensten in. Het is belangrijk ook bij deze inkopen de juiste criteria mee te kunnen geven. Daarom kan, in afstemming met de CDI van JenV, onafhankelijk onderzoek worden gedaan/uitbesteed naar criteria welke bijdragen aan duurzaam aanbesteden.

¹ De CSRD is een richtlijn waarin staat aangegeven dat bedrijven vanaf 2024 verplicht worden te rapporteren over hun impact op de mens en op het klimaat. De richtlijn is bedoeld om voor meer transparantie en een betere kwaliteit van duurzaamheidsinformatie te zorgen.

3 Thema's

Maatschappelijke Verantwoord Opdrachtgeven en Inkoop (MVOI) geeft een bijdrage aan verschillende thema's. Deze thema's zijn uitgewerkt in het manifest MVOI en in de Rijksbrede inkoop strategie '[Inkopen met Impact](#)'. JenV sluit zich hierbij aan en voert zodoende acties uit op de volgende thema's:

Tabel 3.1 De uitgewerkte thema's

	Klimaat Minder belastende productie en bijdragen aan de afname van de CO ₂ -uitstoot.
	Circulair Door voor zo min mogelijk uitputting van grondstoffen te zorgen.
	Social Return on Investment (SROI) Om het bieden van eerlijke kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in lijn met het streven naar een diverse en inclusieve samenleving.
	Diversiteit en inclusie Waarbij iedereen wordt behandeld en beoordeeld op wat ze kunnen en niet op wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of wat ze geloven.

Naast de thema's uit het manifest omarmt JenV ook het thema **Nationale Veiligheid**. Dit thema komt voort uit de beleidsverantwoordelijkheid van dit ministerie, vandaar dat JenV een leidende en strategische rol hierin wil nemen. Bovendien zijn er bij overheidsopdrachten veiligheidsbelangen en is het van belang dat de vitale infrastructuur van de overheid beschermd blijft². De relatie van dit thema met Inkoop en MVOI is relatief nieuw, dus de acties die JenV neemt zullen vooral verkennend zijn.

² Zie ook het Rondetafelgesprek 'Aanbestedingsbeleid van de overheid' van de kamercommissie Economische Zaken en Klimaat d.d. 27 september 2023

4 Ambities en Acties

4.1 Ambities 2024-2025

In eerdere actieplannen heeft JenV al stappen gemaakt op de thema's Klimaat en SROI. In dit actieplan is gekozen voor de ambitieniveaus zoals weergegeven op de vorige pagina, waarbij het vinkje aangeeft waar JenV momenteel staat en het pijltje wat de ambitie is.

Afbeelding 4.1.1 Huidige niveau's en ambitie niveau's

Huidig niveau	✓	Stap 1: Afweging	Stap 2: Pilots	Stap3: Verbreding	Stap 4: Borging	Stap 5: Leiderschap
Ambitie niveau	→					
 Klimaat				✓		→
 Circulair (incl. bio-dased)			✓		→	
 Diversiteit & inclusie	✓			→		
 Social return				✓		→
 Nationale Veiligheid	✓	→				

Afbeelding 4.1.2 Ambitieniveau Manifest

Tabel 4.1.3 Inhoudelijke thema's: ambitie-stappen en actie's

Inhoudelijke thema	Ambitie-stap	Actie
Klimaat	Van 3 naar 4	Leveranciers tonen aan met CO ₂ -prestatieladder of gelijksoortig (of duidelijke inspanningen) op welke wijze zij de CO ₂ uitstoot neutraliseren en/of compenseren. Bij meest impactvolle contracten via innovatie compenserende maatregelen in het productieproces om klimaatneutraal te stimuleren. Niveau 4 op de CO ₂ -prestatieladder. Door met leveranciers inzicht te verkrijgen (en te verbeteren) in het productieproces en de CO ₂ uitstoot.
SROI	Van 3 naar 4	IUC's monitoren de wijze waarop door Leveranciers invulling wordt gegeven aan de overeengekomen SROI-verplichting(en) ³ . Bij jaarafsluiting ontvangt de CDI een overzicht van het aantal - middels SROI - gerealiseerde banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
Circulariteit	Van 2 naar 3	Inkopende organisaties geven in hun behoeftstelling aan hoe wordt voorkomen dat het ingekochte producten slechts voor éénmalig gebruik is. Leveranciers maken inzichtelijk op welke wijze zij de circulariteit van het product inclusief de afvalstromen hebben georganiseerd en de wijze waarop zij toezicht hierop houden. Bij voorkeur producten uit te vragen met a) een langere levensduur en/of die op te knappen en te moderniseren zijn of b) uit biobased of hernieuwbare grondstoffen bestaan.
Diversiteit en Inclusie	Van 1 naar 2	Stimuleren om charter Diversiteit en Inclusie (SER) te tekenen als het een verband heeft met het voorwerp van de opdracht.
Nationale Veiligheid	1	Onderzoek naar de veiligheidsrisico's die verband houden met aanbestedingen en het ontwikkelen van een nationale visie op dit thema.

4.2 Ambities 2026-2027

Naast de overkoepelende acties wordt in 2024 en 2025 concreet ingezet op vier van de zes duurzaamheidsthema's uit het manifest MVOI en op het JenV thema Nationale Veiligheid. Deze thema's passen bij de kerntaken van JenV. In het, nog op te stellen actieplan over 2026 en 2027, wordt de ambitie op de thema's Milieu en Internationale Sociale voorwaarden (ISV) toegevoegd en bestaande acties bijgesteld aan de kennis die is opgedaan. Op deze wijze gaat JenV op alle thema's, in fases, impact realiseren.

³ DJI past "inkopen met Impact toe" en rapporteert conform aan de CDI

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

December 2023